

R. G. van der Haar
DE STOOTTROEPEN

VAN KNOKPLOEG TOT REGIMENT

„In de vroege morgen van 26 Maart zijn eenheden van het Regiment Limburg der Stoottroepen als eerste Nederlanders de Rijn overgestoken.”

Het hart van de goede Nederlander, die in het nog bezette gedeelte van ons land clandestien de geallieerde nieuwsberichten beluisterde, moet ongetwijfeld sneller hebben geklopt en met trots vervuld zijn geweest bij het horen van deze sobere mededeling uit de legerberichten in de avond van de 26e Maart '45. De gehate Duitser werd dus nu niet alleen door de bevriende geallieerde legers aangevallen en verslagen, maar ook Nederlandse legeronderdelen namen daadwerkelijk aan de militaire strijd deel. En dat niet alleen in de achterhoede door het verrichten van opruimings- of bezettingssdiensten, neen, het legerbericht sprak over Stoottroepen! En ieder die het hoorde begreep uit deze benaming dat dit de mannen van de voorste linie moesten zijn.

Voor hen, die tot het gewapend verzet behoorden, en als zodanig zelf reeds ingedeeld waren bij de ondergrondse Stoottroepen, die als voortzetting van de LKP en de RvV in de BS optraden, klonk in deze eenvoudige woorden als het ware de vervulling van een lang gekoesterd ideaal, nl. om na de oorlog te mogen bijdragen tot de opbouw van een nieuw Nederlands leger. En dan een leger, waarin niet — om slechts één bekend verwijt te noemen — een jarenlang genoten schoolonderwijs als het toppunt van militaire geschiktheid werd beschouwd, maar waarin karakterhoedanigheden de belangrijkste maatstaf zouden vormen voor de bepaling van een plaats in dat leger. Want naast de hooggestemde motieven, die de mannen van het gewapend verzet tot hun ondergrondse activiteit hebben geleid, bestonden er ook grote verwachtingen ten aanzien van de tijd na de bevrijding. Terecht of ten onrechte werd er nogal eens critiek geoefend op toestanden uit de tijd voor Mei '40. Dat het oude leger het in dit opzicht dikwijls had te ontgelden, zal waarschijnlijk niemand verwonderen. We zullen een beoordeling over de juistheid van deze critiek achterwege laten en slechts terloops opmerken, dat de verwachtingen, blijkens de resultaten in de na-oorlogse jaren, nogal wat te hoog gespannen zijn geweest. Vast staat, dat bij vele mannen van het ondergrondse gewapende verzet intens het verlangen leefde om na de bevrijding de strijd tegen de Duitsers openlijk voort te zetten, en — zoals gezegd — in het bijzonder om een wezenlijk aandeel te mogen hebben in de opbouw en vorming van een nieuw leger. Dat laatste werd mogelijk na het einde van de oorlog in Mei '45, zij het in die tijd slechts ten dele door de ongelijke verhoudingen die ontstaan waren door de vorming van de BS, door de terugkeer van het beroepskader uit krijgsgevangenschap en — last not least — door de melding voor Indonesië, aan welke taak talloze mannen uit het verzet in dit stadium de voorkeur gaven. Door het gecompliceerde verloop is het ondoenlijk hiervan ooit — van welke kant ook — een enigszins billijke beschrijving en verantwoording te geven, voor wat betreft het aandeel van de afzonderlijke gewapende verzetsorganisaties. De deelname aan de vorming van een nieuw leger was reeds eerder mogelijk bij de bevrijding van het Zuiden in de na-zomer van '44. Het verloop in deze tijd was minder ingewikkeld. In die maanden kreeg het gewapend verzet het volle pond. Toen betekende de vorming van een nieuw legeronderdeel practisch slechts de legalisatie van de reeds bestaande gewapende ondergrondse strijdkrachten. Maar toen was het ook nog oorlog en dat betekende: aanpakken, volhouden en doorzetten, verbeteren. Er mocht niet gearzeld worden. Elke dag, dat de bevrijding van het gehele land langer op zich zou laten wachten,

Op 18 Maart '45 bracht H.M. Koningin Wilhelmina een bezoek aan Tilburg, waarbij zij het IIe Bataljon van het Commando-Brabant inspecteerde en op ongedwongen en hartelijke wijze tot vele stoottroepers een bemoedigend en waarderend woord sprak. Foto: Pers- en fotodienst Stoottroepen.

betekende nieuwe vernietiging, hogere puinhopen, voortdurende onderdrukking, verscherpte terreur, meer doden. Het was een zwaar begin, een haast hopeloze taak, doch er moest gehandeld worden, dwars door teleurstellingen en moeilijkheden, door wanbegrip en tegenwerking heen. Het werden handelingen en gebeurtenissen, die niet in de dagbladen vermeld stonden; wachtkloppen, verkennen, patrouille lopen, in contact komen met vijandelijke voorposten, vuurgevechten. En dat alles onder de meest ongunstige omstandig-

heden, die zich denken laten. Van moderne bewapening was geen sprake — de bewapening bestond aanvankelijk uit enkele buitgemaakte geweren, pistolen en handgranaten —; kleding en schoeisel waren zonder meer onvoldoende — de meeste mannen droegen een burgercostuum, liepen soms op klompen en voelden zich met een versleten of te kleine overall reeds de koning te rijk —; de voeding liet alles te wensen over — het dagelijks menu bestond gedurende lange tijd uit pap en zwart brood, soms met een lik stroop erop —; men had nagenoeg geen uitrusting. En onder die omstandigheden, in dezelfde harde winter, waarin benoorden onze grote rivieren de hongertochten het lugubere beeld van alle dag vormden, betrokken de mannen van het Commando-Brabant der Stoottroepen bezuiden de rivieren in de bittere koude, in de modder en in de sneeuw, weken aaneen de wacht op een frontbreedte van St. Philipsland in Zeeland, dwars door Brabant heen, tot bij Gennep in Limburg, terwijl het Commando-Limburg, verspreid over tientallen Amerikaanse eenheden, dienst deed en mee Duitsland introk om na jaren van onhoudbare onderdrukking en wrede terreur eindelijk aan het Herrenvolk op eigen bodem de rekening van het recht te presenteren.

Maar wat de Stoottroepen in materieel opzicht te kort kwamen, werd ondanks veel gekanker — een goed soldaat „moet” kankeren! — meervoudig vergoed door hun idealisme en offervaardigheid. Wat deerde modder, regen, sneeuw en koude, wat betekende een droge boterham en een paar uur wacht op oude klompen, in vergelijking met de omstandigheden waaronder een gedeelte van ons volk nog moest voortleven?

Voor de eerste Stoottroepen, de mannen van het eerste uur, zoals men hen wel noemde, was geen offer of moeite te zwaar, wanneer het er om ging een bijdrage in de strijd te leveren. En mede hieraan hebben zij het te danken, dat de geallieerden hun aanvankelijk wantrouwen — geleerd door hun minder prettige ervaringen in Griekenland, Frankrijk en België — lieten varen. Ze voelden zich tot deze felle en vastberaden kerels aangetrokken.

Het waren geen engelen, maar het hart zat op de goede plaats. Op deze mannen kon je staat maken; ze verdienden geholpen te worden. En Britten, Canadezen en Amerikanen leverden hun wat Khaki-vechtpakken, een paar bren-geweren, betere schoenen. En al spoedig werden de troepen meer officieel voorzien van de kleding, uitrusting, schoeisel en bewapening, die een modern legeronderdeel voor de vervulling van zijn taak nodig heeft, en ontvingen ze beter eten uit de geallieerde keukens.

De tijd van droog brood, van overalls en klompen was voorbij. Maar voor het zover was, was er toch nog heel wat komen kijken.

DE NAAM

Wie willekeurige woordenboeken raadpleegt, zal als verklaring van de benaming: Stoottroep, verschillende omschrijvingen aantreffen. De meest duidelijke verklaring zegt, dat een Stoottroep is: *een keurkorps, dat bestemd is om krachtig en snel de vijandelijke verdediging te breken.* De meningen over de juiste betekenis van een stoottroep lopen ook in militaire kringen uiteen. Een samenvatting van verschillende opvattingen leert ons, dat een stoottroep in een geregeld leger een gevechtstaak in de voorste linie van het strijdperk heeft. Hij ontvangt een speciale opleiding voor onmiddellijke gevechten. De naam zegt het reeds: Stoottroepen, troepen die doorstoten en ook de eerste stoot opvangen. Zowel in offensief als in defensief opzicht kan men dus zeggen, dat zij de spits moeten afbijten. Zou men op de keper beschouwd — zuiver militair gezien — dus eigenlijk tot de conclusie moeten komen, dat de stoottroepen, waarover dit hoofdstuk handelt, geen recht zouden hebben op deze benaming en dat hier alleen sprake is van een eretitel? Zelfs wanneer men zich bij de beoordeling van deze naam louter zou beperken tot de geschiedenis van dit legeronderdeel tot Mei '45, dan nog zou een dergelijke opvatting onbillijk zijn en onrecht doen aan dit legeronderdeel, dat — naast de Prinses Irene Brigade — als jongste formatie de spits heeft afgebeten en de stoot heeft gegeven tot de oprichting van een nieuw Nederlands leger en dus als zodanig reeds recht heeft op de naam: Stoottroepen.

Doch nog afgezien hiervan moet men wel in het oog houden, dat de juistheid van een bepaalde benaming zeker niet afhangt van hetgeen in eerste instantie onder bijzonder moeilijke omstandigheden wordt bereikt, doch van de bedoeling die de legerleiding met een dergelijk onderdeel heeft.

En zelfs als de geleverde prestaties als maatstaf worden genomen, kan vastgesteld worden, dat de Stoottroepen reeds gedurende het eerste optreden in de winter '44-'45, zonder daartoe de vereiste militaire opleiding genoten te hebben, bij de laatste beslissende aanval op Duitsland, naast de geallieerde legers, in de voorste linies zijn opgetreden.

Overigens heeft bij de bepaling van de benaming van dit onderdeel het element van eretitel toch ook weer niet ten volle ontbroken.

Men kan dit o.a. afleiden uit de aanvankelijke instemming van Z.K.H. Prins Bernhard om de naam: *Koninklijke Patrouille* te doen luiden, overeenkomstig de initialen van *K*nok-*P*loegen. Er is inderdaad nog een korte periode geweest, waarin men — min of meer officieel — over de *Koninklijke Patrouille* of *Koninklijke Stoottroepen* sprak. Er bleken echter in het kader der gebeurtenissen in die dagen zodanige gegronde bezwaren tegen deze benaming te bestaan, dat men besloot tot de aanduiding: *Stoottroepen*. En zo is het gebleven.

DE OPRICHTING

Voor het ontstaan van de Stoottroepen moeten we een ogenblik terugzien op de situatie vóór de bevrijding van het Zuiden. Op 25 Augustus '44 aanvaardt Frank (Johannes A. van

Bijnen †) zijn benoeming tot landelijk sabotage commandant der LKP ¹⁾. Zijn eerste belangrijke maatregel betreft de vorming van een landelijk sabotage commando, waarin Peter-Zuid plaats krijgt als gewestelijk sabotage commandant over het Gewest III, bestaande uit de provincies Noord-Brabant en Limburg, kortweg Commando-Zuid genoemd. Peter-Zuid vestigt zich met zijn staf te Eindhoven in het RK-Ziekenhuis. Zijn chef-staf is Tonny, een ruim 40-jarige reserve-kapitein, die in de Meidagen van '40 in Rotterdam heeft gevochten, terwijl Sjef, een 28-jarige bureaubeambte van de mijnen, zijn commandant voor Noord-Brabant, en Jacques, een even oude mijnmeter, zijn commandant voor Limburg is. Op 5 September wordt in Londen het bevel gegeven tot het oprichten van de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten (NBS). Deze oprichting gaat met grote moeilijkheden gepaard en er moeten zulke weerstanden overwonnen worden, dat hiervan bij de bevrijding van het Zuiden hoegenaamd nog niets is terecht gekomen.

De OD is hier ingedeeld in vier gewesten. In hoofdzaak bereidt hij zich voor op het herstel en de handhaving van orde en rust na de bevrijding. Enkele groepen en personen in de OD voelen zich echter meer aangetrokken tot de militaire sabotage.

Naast de OD bestaat het Commando-Zuid van de RvV (Zeeland, Brabant en Limburg) en het gewestelijk sabotage commando der LKP.

De samenwerking tussen beide laatstgenoemde organisaties is vóór September in het Zuiden uitstekend, zo goed zelfs, dat, als de geallieerde legers de Nederlandse grens beginnen te naderen, de RvV-Commandant-Zuid zich vrijwillig onder de bevelen van het Commando-Zuid der LKP plaatst. Voor de bevrijding van het Zuiden is het peil van de sabotage tot het schier onmogelijke opgevoerd. Tevens worden reeds verschillende voorbereidende maatregelen getroffen met het oog op de aanstaande bevrijding. Twee gebeurtenissen in deze veel bewogen dagen werpen reeds het licht vooruit op de vorming van de latere Stoottroepen.

In de eerste plaats komt op 7 September een telefonische instructie van Frank door, waarin deze bepaalt, dat de sabotage-troepen zich na de gevechtshandelingen in Eindhoven moeten concentreren, zodra dit in verband met de orde en rust verantwoord is.

Voorts zendt Frank 15 September aan het Commando-Zuid bericht, dat Bep, een 30-jarige jeugdleider bij de mijnen, die na de arrestatie van Ambrosius (Johannes J. Hendriks †) in de gewestelijke leiding van de LO-Limburg is opgenomen en die tevens als adjudant van Jacques-KP optreedt, op die dag naar Brussel is vertrokken om contact op te nemen met Z.K.H. Prins Bernhard, Bevelhebber van de Nederlandse Strijdkrachten. Frank geeft daarbij de opdracht, als de bevrijding daar is, met hetzelfde doel ook van Eindhoven uit onmiddellijk iemand naar Brussel te zenden.

Op 18 September wordt Eindhoven door de geallieerden bevrijd. Peter-Zuid verplaatst nog dezelfde dag zijn hoofdkwartier naar een der gebouwen van Philips en treft onmiddellijk maatregelen om naar Brussel te vertrekken. Eenzelfde poging wordt door de Commandant-RvV ondernomen.

Na enige moeite slagen beiden erin zich op 20 September in Brussel bij hun hoogste chef Z.K.H. Prins Bernhard te melden. De volgende dag vinden enkele besprekingen plaats. Peter-Zuid krijgt ter gelegenheid daarvan van Z.K.H. Prins Bernhard de opdracht om alle personen uit de LKP, RvV en het strijdbare deel van de OD, die bereid zijn gewapenderhand aan de bevrijding van het overige gedeelte van Nederland deel te nemen, tot militaire eenheden te verenigen. Voor de praktische uitwerking van deze opdracht moet hij zich te Eindhoven in verbinding stellen met de majoor „Melanie” ²⁾ uit de Staf van

¹⁾ Zie I, pag. 393.

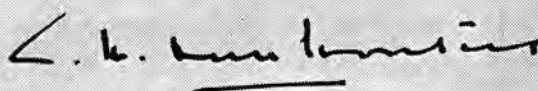
²⁾ „Melanie” was de operationele schuilnaam van een gemengde Amerikaans-Engels-Nederlandse „intelligence party”, maar al spoedig werd niet de int. party, maar deze majoor, die daarvan deel uitmaakte, door de verzetsmensen met die naam aangeduid.

Namens Z.K.H. Prins Bernhard, Opperbevelhebber der Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten, is vanaf heden (na gemeenschappelijk overleg met de vertegenwoordigers der betrokken ondergrondse organisaties) door mij vastgesteld, dat

J.J.F. Borghouts, Persoonsbewijs No. B36/003059,
geboren 5 December 1910 te Bergen op Zoom,

belast wordt met het commando over de Stoottroepen der Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten bezuiden de groote rivieren.

Voor den Opperbevelhebber voornoemd,

Majoor Mr. C.H.G.F. van Houten,
Speciaal gemachtigde van Z.K.H.
Prins Bernhard voor het contact
met het binnenlandsch verzet.

Eindhoven, 22 September 1944.

CMG.

De aanstelling van Peter-Zuid als Commandant van de Stoottroepen.

Z.K.H. Prins Bernhard, die speciaal gemachtigd is tot het contact met de illegaliteit en voor BS-aangelegenheden en als zodanig juist reeds met overeenkomstige instructies naar Eindhoven is vertrokken en Peter-Zuid op zijn reis naar Brussel heeft gekruist. Terug in Eindhoven vindt op 22 September — om precies te zijn: 's morgens om 11.30 uur — in gebouw „Ravensdonck”, waar nog voor enkele dagen de Sicherheits Polizei heeft getroond, o.l.v. de majoor „Melanie” een vergadering plaats. Peter-Zuid en majoor „Melanie” zetten uiteen welk voornemen Z.K.H. Prins Bernhard koestert en welke opdracht zij in verband hiermee van hem hebben meegekregen. Na uitvoerige besprekingen wordt dan besloten tot oprichting van de Stoottroepen. Het commando wordt opgedragen aan de KP-Commandant Peter-Zuid, die daartoe staande de vergadering een schriftelijke aanstelling ontvangt. Als oprichtingsdatum van de Stoottroepen dient dus te worden aangenomen 22 September '44 ¹⁾.

¹⁾ Opgemerkt moet worden, dat de meningen over de oprichtingsdatum der Stoottroepen uiteenlopen. Aanvankelijk is er een Ministeriële Beschikking geweest, waarin sprake was van 19 Sept. (D.i. de datum waarop Z.K.H. Prins Bernhard bij persoonlijk schrijven Bep belast met de vorming van een Commando-Limburg. Zie pag 588). Omdat bleek, dat deze datum onjuist was, is er een tweede Beschikking (MB Nr.293 van 4 Sept. '47) verschenen, waarin sprake was van 21 Sept. De geschiedenis der Stoottroepen, zoals die na de oorlog aan de stootroep-recruten wordt onderwezen, wijkt nog meer af. Daarin wordt 19 September genoemd voor het Commando-Limburg en „October van hetzelfde jaar” voor het Commando-Zuid en het Commando-Brabant. Onze opvatting, nl. dat 22 Sept. als de meest aannemelijke datum moet worden beschouwd, berust op drie gronden, en wel: 1e op de schriftelijke aanstelling van Peter-Zuid als Commandant der Stoottroepen, vermeldende de datum 22 September '44; 2e op het nauwkeurig dagboek van de chef-staf Tonny; en 3e op de datum waarop het eerste „pay-book” is gesteld. Onzes inziens moet op grond van deze gegevens 22 Sept. '44 als oprichtingsdatum worden beschouwd.

Ter gelegenheid van dezelfde vergadering worden tevens de Bewakingstroepen opgericht. Ook deze eenheden dragen op hun wijze bij tot het leggen van een basis voor een vernieuwd leger. De bespreking hiervan valt echter buiten het bestek van dit onderwerp. Het zou nog tot 18 April '46 duren, voordat een desbetreffend Koninklijk Besluit (Nr. 154) zou verschijnen.

Het verdient vermelding, dat de naam Stoottroepen niet van deze oprichtingsvergadering afkomstig is, doch reeds eerder voorgekomen was in geheime telegramwisseling tussen het bezet gebied en Londen. Uit overwegingen van traditie en respect is op aandringen van majoor „Melanie” aan deze naam vastgehouden.

De voorlopige officiële bevestiging vinden we in een door de chef-staf van het Militair Gezag op 4 October '44 tot zijn officieren gerichte brief, welke aldus luidt:

„Onder goedkeuring van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard als Bevelhebber der Nederlandse Strijdkrachten is besloten: — Uit de leden der ondergrondse organisaties die bereid zijn gewapenderhand aan de strijd te blijven deelnemen, worden, voorzover zij daartoe geschikt zijn en daaraan behoefte bestaat, „Stoottroepen” gevormd. Deze „Stoottroepen” blijven onder de bevelen van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard als Bevelhebber der Nederlandse Strijdkrachten”.

De leden der Stoottroepen werden dus gerecruteerd uit de LKP, de RvV en een klein gedeelte uit de OD. Hieraan werden nog toegevoegd enkele detachementen uit de zgn. PAN (Partisanen-Actie-Nederland), een verzetsorganisatie uit Eindhoven e.o., die bij de spoorwegsabotage actief in KP-verband was opgetreden ¹⁾, en — voornamelijk in Zuid-Limburg — diverse LO-groepen.

Onmiddellijk na zijn benoeming begint Peter-Zuid met de uitvoering van zijn opdracht. Hij sticht een Commando-Zuid, dat bedoeld is als een coördinerend lichaam voor alle stoottroepenonderdelen, benoemt Tonny als chef-staf, wijst Sjef aan als commandant van de provincie Noord-Brabant (onder de rivieren) en Nijmegen, waaraan naderhand ook Zeeland werd toegevoegd, en Bep — in afwachting van de bevrijding van Jacques — als commandant van de provincie Limburg, voorzover althans bevrijd.

DE FORMATIE

Uit het voorgaande is reeds duidelijk gebleken, dat men zich bij de recruteringswerkzaamheden moest beperken tot de leden der ondergrondse organisaties, die bereid waren gewapenderhand aan de strijd te blijven deelnemen. Met als achtergrond de verzetsdaden in de bezettingstijd lag hier dus de mogelijkheid tot een keurregiment, dat uit zijn geschiedenis kracht kon putten voor de toekomst.

Deze oorspronkelijke opzet is ten dele mislukt doordat een groot gedeelte der Stoottroepen buiten de beschikbare illegale krachten om is gerecruteerd.

Bij de formering der Stoottroepen bleek een typerend verschil van opvatting tussen Brabant en Limburg, doordat men in Brabant bij die formering en bij de verkiezing van leidende functies, in navolging van de daartoe gegeven orders, zo goed mogelijk aansloot bij de verhoudingen die in de illegaliteit waren gegroeid, terwijl men in Limburg die oude verhoudingen in de tweede plaats liet gelden om in de eerste plaats de keuze van kader en manschappen te laten bepalen door zuiver militaire eisen. Volgens deze laatste methode kon men zowel naar de omvang als wat het tijdstip van formering betreft, ongetwijfeld een voorsprong krijgen, maar men moet niet uit het oog verliezen, dat de Brabantse methode

¹⁾ Zie I, pag. 584 en 586.

de meer recht liet wedervaren aan de illegale werkers en hun verzetsprestaties, terwijl bovendien — zoals we zagen — in de oorspronkelijke plannen de laatste methode als de meest juiste en zinvolle was geaccepteerd.

Dit verschil van opvatting heeft er ongetwijfeld toe geleid, dat de Limburgse Stoottroepen sneller en omvangrijker tot stand kwamen. Men mag hieruit echter niet afleiden, dat daarom de gevolgde methode juist is geweest, omdat in dit alles naast de keuze van deze methode ook vele andere factoren een rol speelden, namelijk de strategische omstandigheden, het verschil in relaties en het daaruit voortvloeiende verschil in hulp van geallieerde militaire autoriteiten, de beschikbare manschappen uit de illegaliteit etc.

Het verschil in ontwikkeling is de wederzijdse verstandhouding niet ten goede gekomen, hetgeen onder meer tot gevolg had, dat de vereiste samenwerking en het contact tussen de drie commando's onderling veel te wensen overliet. Het Commando-Limburg, dat door zijn bijzondere verbindingen met de geallieerden toch langzamerhand al een uitzonderingspositie had ingenomen, distancierde zich meer en meer van het Commando-Zuid en zodoende dus ook van het Commando-Brabant, dat met het Commando-Zuid regelmatig contact onderhield.

Deze vervreemding sproot overigens ook voort uit nog een geheel andere oorzaak, namelijk uit het feit, dat Bep door Jacques niet naar Brussel was gezonden om een opdracht tot formering van een Commando-Limburg in ontvangst te nemen, doch om informatie in te winnen en instructies te vragen, betreffende de voorgenomen militaire acties. En zo zat Jacques als sabotage commandant van Limburg in bezet gebied op de terugkomst van zijn adjudant te wachten, terwijl deze in bevrijd gebied een opdracht in ontvangst nam en uitvoerde, die bij een normaal verloop niet aan hem doch aan Jacques zou zijn gegeven, waarheen ook in afwachting van de bevrijding van Jacques, de voorlopige benoeming van Bep wees. Men mag intussen niet uit het oog verliezen, dat Bep zich een man van uitstekende organisatorische kwaliteiten toonde, met een keiharde wil tot aanpakken en doorzetten.

HET COMMANDO-ZUID

De werkzaamheden van Peter-Zuid en zijn chef-staf Tonny hebben in hoofdzaak betrekking op talloze zaken van organisatorische aard.

We hebben in de inleiding reeds enkele moeilijkheden geschetst, die betrekking hadden op de zorg voor kleding, voeding en uitrusting. Men kan zich er moeilijk een voorstelling van vormen, wat het aan inspanning en strijd kost om hierin verbetering te brengen. Het vraagstuk schijnt haast onoplosbaar door de bezwaren die van de zijde van SHAEF (Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces) worden ondervonden.

Tot op zekere hoogte heeft SHAEF wel begrip en waardering voor de activiteit van de mannen der Stoottroepen, doch dit wordt sterk afgeremd door een grote angst voor oncontroleerbare politieke stromingen in de strijdende illegaliteit, die de militaire plannen konden hinderen of dwarsbomen. Op grond van de ervaringen terzake in andere landen, staat men ook tegenover de Nederlandse ondergrondse strijders, die in het openbaar waren getreden, uiterst wantrouwend. De toestand wordt op een gegeven moment zo ernstig, dat Z.K.H. Prins Bernhard dreigt de verantwoordelijkheid neer te leggen. Dit ultimatum, gevoegd bij de voorspraak van de geallieerde troepenofficieren, die uitstekende ervaringen met de Stoottroepen hadden opgedaan — ze verrichtten bv. alle mogelijke hulpdiensten, kenden de gewoonten der Duitsers etc. — brengt tenslotte uitkomst. Het is dan ook aan het doorzettingsvermogen en de goodwill van Z.K.H. Prins Bernhard, alsmede aan de rationele plannen van Zijn staf, te danken, dat de afwerende houding en stemming bij de hoogste gezaghebbers op den duur in betere banen kan worden geleid.

Z.K.H. Prins Bernhard houdt een inspectietoelt.

Er komt overigens nog heel wat meer kijken. Alles moet van de grond af georganiseerd en opgebouwd worden. Talloze problemen van de onderdelen vragen om spoedige en afdoende oplossing: bewapening, legering, vervoer, verbindingen en zoveel andere zaken meer. Langzamerhand groeit een staf met dertien secties. Alle administratie en betaling geschiedt centraal; er wordt een blad „Strijdend Nederland” opgericht, een pers- en fotodienst in het leven geroepen, de inlichtingendiensten van de verschillende oud-illegale organisaties worden gecoördineerd, een medische dienst en een sectie voor de geestelijke verzorging — met een aalmoezenier en een veldprediker — komt tot stand, zelfs kan men een eigen herstellingsoord voor gewonden openen, namelijk in Oisterwijk. De aanvankelijke zorg, dat men bij alle teleurstellingen en beginmoeilijkheden bovendien het risico loopt eventueel door de Duitsers beschouwd te zullen worden als franc-tireurs, wordt gelukkig weggenomen door het bericht, dat men op 15 November '44 van de Bevelhebber Nederlandse Strijdkrachten ontvangt, waarin tot uitdrukking komt, dat het War Office (het Britse Ministerie van Oorlog) over een buitgemaakte Duitse order van 30 September '44 beschikt, waaruit blijkt, dat „de leden van de Nederlandse verzetsbeweging, welke optreden in gesloten eenheden samen met vijandelijke troepen in de frontlijn en die duidelijk zijn aangegeven door armbanden of andere insignes, onmiddellijk behandeld moeten worden overeenkomstig de Haagse Conventie als combattanten”.

Het is ongetwijfeld het lot van alle „Diensten” om in het vergeetboek te geraken, maar het Commando-Zuid mag toch wel met voldoening terugzien op alles wat in weinig tijd en onder zeer moeilijke omstandigheden tot standgebracht kan worden. Daartoe heeft niet in het minst bijgedragen de hulp en de steun die van Z.K.H. Prins Bernhard en Zijn BS-stafleden werd ondervonden. En dat was geen lichte taak. Men bedenke, dat practisch alles aan de nieuwe troepen ontbrak, dat in dit alles in snel tempo voorzien moest worden en dat men met zeer zelfstandige verzetsmensen te doen had, die in militair opzicht vrijwel over geen ervaring beschikten. De taak om deze Stoottroepen in de goede bedding te leiden, vergde zeer veel diplomatie en organisatorisch talent. De Stoottroepen hadden echter de harten van de Prins en Zijn BS-stafleden gestolen. Zij toonden onder alle omstandigheden

begrip voor de belangen van de oud-verzetsmensen. Zodoende had Peter-Zuid ook reeds meer dan eens het verzoek ontvangen om iemand aan te wijzen, die geacht kon worden de LKP te vertegenwoordigen in de staf van Z.K.H. Prins Bernhard. Daarbij was de wens te kennen gegeven, dat Peter-Zuid zelf deel van de staf zal uitmaken. Omdat deze functie onmogelijk gecombineerd kon worden met zijn commando over de Stoottroepen had Peter daar nog geen gehoor aan kunnen geven.

De oplossing komt met de bevrijding van Jacques in het laatst van November. Jacques meldt zich op 2 December bij Peter-Zuid, die hierdoor voor het vraagstuk betreffende de leiding van het Commando-Limburg wordt gesteld. Ongetwijfeld is de benoeming van Bep, in afwachting van Jacques' bevrijding, als tijdelijk bedoeld geweest, doch de ontwikkeling heeft er intussen toch toe geleid, dat een commando-wisseling in dit stadium niet verstandig wordt geacht. Na vele uitvoerige besprekingen, wordt Jacques in de plaats van Peter-Zuid benoemd en gaat Peter naar de staf van Z.K.H. Prins Bernhard. Korte tijd later vertrekt hij naar Engeland, van waaruit hij op 7 Maart '45 naar bezet gebied wordt gezonden voor de uitoefening van de zeer gevaarvolle en verantwoordelijke opdracht om de leiding op zich te nemen van het strijdend gedeelte der BS. ¹⁾ Op 1 Januari '45 wordt het Commando-Limburg als „Regiment Limburg Stoottroepen” officieel erkend en als zodanig in de Koninklijke Landmacht opgenomen. Het Commando-Zuid verliest hierdoor als coördinerend lichaam zijn zin en wordt daarom opgeheven. Eén en ander veroorzaakt nieuwe mutaties in de leiding. Ook Jacques wordt nu opgenomen in de staf van Z.K.H. Prins Bernhard, terwijl Sjef met een speciale opdracht naar Engeland vertrekt. Een poging tot oprichting van een zgn. Missie-Zuid, bedoeld als een overkoepelend instituut voor de vertegenwoordiging van de ideële waarden der Stoottroepen als illegale eenheid, mislukt. Na de capitulatie van het Duitse leger wordt Bep belast met de reorganisatie en samenvoeging der bestaande troepenonderdelen in één regiment. Bep treedt als waarnemend regiments-commandant op. De troepen heten voortaan: „Het Regiment Stoottroepen”. Van dit regiment vertrekken korte tijd daarna vier bataljons naar Indonesië. Hoe en waar zij hun taak hebben verricht is een geschiedenis op zichzelf, die in dit verband niet thuis hoort.

HET COMMANDO-BRABANT

Reeds voor de officiële oprichting van de Stoottroepen op 22 September te Eindhoven, is Sjef begonnen met het verzamelen van de verschillende sabotageploegen om zo spoedig mogelijk te kunnen voldoen aan de telefonische opdracht van Frank tot concentratie van de troepen in Eindhoven. De groei van het Commando-Brabant houdt vrijwel gelijke tred met de bevrijding van verschillende Brabantse steden.

Op de dag van de massale Amerikaanse luchtlandingen (17 September '44) bevindt Sjef zich juist in St. Oedenrode, waardoor hij in de gunstige situatie verkeert direct persoonlijk contact met de gelande troepen te kunnen leggen. De Amerikanen maken dankbaar gebruik van de gidsen en van andere hulpdiensten der KP's. Na de bevrijding van Eindhoven (18 September) neemt Sjef onmiddellijk contact op met Peter-Zuid, die — zoals we zagen — op het punt stond naar Brussel te vertrekken. In afwachting van het resultaat dat uit een persoonlijk bezoek aan het hoofdkwartier kan voortkomen, voert Sjef de concentratie van zijn troepen zoveel mogelijk door, zodat na de officiële oprichting, in samenwerking met Peter-Zuid en Tonny, binnen zeer korte tijd twee compagnieën — één in Eindhoven (1e) en één in Veghel (2e) — zijn samengesteld. In Veghel wordt aanvankelijk eveneens het Commando-Brabant gevestigd. Op 10 October '44 vertrekt de 1e Compagnie naar het

¹⁾ Zie I, pag. 405, 407 e.v.

Waalfront, waar intussen de knokploegen in het land van Maas en Waal reeds op eigen initiatief een compagnie (7e) hebben gevormd, die in samenwerking met de geallieerden een actief aandeel heeft in de verdediging van het Waalfront. Deze compagnie is direct en ook later behulpzaam bij crossings en verkenningen voor de geallieerden, zelfs tot in Tiel. In December volgt aansluiting bij het Commando-Brabant.

De KP-De Margriet, die voornamelijk in de omgeving van 's Hertogenbosch optreedt, is intussen ook ten dele bevrijd. Het andere gedeelte bevindt zich in 's Hertogenbosch, dat nog door de Duitsers is bezet. De vorming van een zelfstandige Margriet-compagnie moet wachten, totdat alle manschappen samengevoegd kunnen worden.

Al spoedig formeren Eindhoven en Veghel nog een drietal compagnieën (3e, 4e en 6e), waarvan de 3e en 6e compagnie worden ingezet aan het Maasfront te Boxmeer-Vierlingsbeek, en de 4e compagnie, tijdelijk aangevuld met het reeds bevrijde gedeelte van de KP-De Margriet, een actief aandeel heeft bij de bevrijding van 's Hertogenbosch op 23 October. In het vooruitzicht van de bevrijding heeft het nog ondergrondse gedeelte van De Margriet, versterkt met enkele RvV-ploegen, in 's Hertogenbosch eveneens de wapens opgenomen. Enige dagen lang vecht men tussen de brandende en stukgeschoten huizen tegen een langzaam wijkende vijand. Na de bevrijding van 's Hertogenbosch herenigt De Margriet zich en vormt met enkele aanvullingen een zelfstandige compagnie (8e). Het Commando-Brabant wordt naar 's Hertogenbosch overgeplaatst. Op 20 September is intussen ook Nijmegen bevrijd. De daar aanwezige knokploegen formeren eveneens een eigen compagnie (5e).

En zo groeit het Commando-Brabant steeds verder uit. Compagnie na compagnie wordt gevormd, naar gelang de geallieerden stad na stad bevrijden. Zo ontstaan er achtereenvolgens nog: twee compagnieën in Breda (9e en 10e), drie in Bergen op Zoom (11e, 12e en 13e), waaronder één compagnie (11e) hoofdzakelijk bestaande uit Zeeuwen, en één compagnie in Tilburg (14e).

Het vrij grote aantal compagnieën is in feite enigszins misleidend, omdat niet alle compagnieën het officieel vereiste aantal manschappen tellen. (Met inbegrip van de officieren, is de officiële sterkte van een compagnie 134 man). Dit vindt zijn verklaring in de tactische overweging om de diverse actieve verzetsgroepen voorlopig in hun oorspronkelijk verband en onder eigen leiders op te vangen. In die tijd doet men nog dienst in burgerkleding en gebruikt men ook nog geen rangen. Er wordt als uitvloeisel van de verhoudingen gedurende de bezettingstijd uitsluitend onderscheid gemaakt naar de functies die men bekleedt. Ter onderscheiding is de afkorting der functie op de kraag aangebracht, Compagniescommandant: C.C. etc. Zodra echter het front zich wat meer stabiliseert, worden deze compagnieën in de eerste helft van Januari tot drie bataljons omgevormd, en wel:

de 1e-7e en 8e compagnie tot het Ie bataljon,

de 2e-3e-4e-5e en 6e cie. tot het IIe bataljon, en

de 9e t.m. de 14e cie. tot het IIIe bataljon.

Deze drie bataljons worden samengevoegd in het Commando-Brabant, waarvan Sjef dan commandant is.

De verschillende compagnieën uit deze bataljons zijn zo dikwijls verplaatst, dat het uitermate moeilijk is achteraf nog in bijzonderheden de verschuivingen aan het front juist te overzien. In grote lijnen geschetst kan men zich hierover echter het volgende beeld vormen. Het Ie en IIe bataljon verrichten, hoofdzakelijk in samenwerking met het 2e Britse leger, bewakingsdiensten, resp. aan het 15 km. lange Waalfront (van Dreumel via Wamel tot Leeuwen) en aan het Maasfront (van Boxmeer tot Venlo). De hoofdtaak van deze bataljons bestaat uit het tegengaan van vijandelijke infiltraties. Bij het Ie bataljon sneuvelen de eerste manschappen. Het IIe bataljon neemt o.m. deel aan de bevrijding van Blerik en

Venlo. Tijdens het Ardenneoffensief en later als gevolg van de slag in het Rijnland, verdwijnen de geallieerde onderdelen en wordt de bewaking op sommige punten geheel aan de Stoottroepen overgelaten. Van het Ie bataljon trekt de Margriet-compagnie — ook in dit verband nog met haar oorspronkelijke naamaangeduid — als enige Brabantse compagnie met de geallieerden Duitsland in. Gedurende een verblijf in Kleef krijgt Stefke, de commandant van de Margriet-compagnie, een op een brief met het stadswapen van 's Hertogenbosch gedrukte officiële uitnodiging,

„De mannen van het eerste uur”. Leden van de KP-Maas en Waal, onmiddellijk na hun bevrijding overgegaan tot de Stoottroepen, houden in burgerkleding de wacht aan de Waaldijk. Zie tekst.
Foto: Pers- en fotodienst Stoottroepen.

„aanwezig te willen zijn in het raadhuis der gemeente 's Hertogenbosch, Dinsdag 20 Maart des namiddags te 2.45 uur voor een dringende bespreking, welke door hoge autoriteiten zal worden bijgewoond”. Aan de voet van de uitnodiging staat: „Kleding der heren, zo mogelijk donker colbertcostuum”. Al spoedig blijkt, dat Stefke is uitgenodigd tot een ontmoeting van H.M. Koningin Wilhelmina met een aantal medewerkers uit het verzet. Omdat deze ontmoeting zo'n bijzonder interessant verloop heeft menen wij een ogenblik een kort zijpaadje te mogen betreden om een aardige anecdote uit het onderhoud te verhalen. Eén der ooggetuigen schrijft hierover o.m.:

„Na de officiële ontvangst had Hare Majesteit de wens te kennen gegeven om met de illegale werkers alleen te zijn voor een ongedwongen onderhoud. En toen gebeurde het, dat aan Stefke gevraagd werd om iets te vertellen over de wederwaardigheden der KP-De Margriet. En luitenant Stefke sprong op en ging in de kring staan in de houding vóór het tafeltje van de Hoge Vrouwe. En onopgesmukt en zonder omhaal vertelde hij van de gevallen jongens en de gevechten om 's Hertogenbosch. Een eerlijk verhaal van een eenvoudige volksjongen . . . Aan het eind van zijn korte verhaal gekomen, zei Stefke, dat zijn „jongens” hem gevraagd hadden een cadeautje te geven aan de Koningin. En Stefke hield met zijn linkerhand de rand van de rechterbroekzak terug en met zijn rechter tastte hij diep daarin — ge weet hoe diep die uniformzakken zijn — en uit het diepst viste hij een klein doosje op en probeerde het open te maken. Maar of het kwam van zenuwachtigheid of emotie, ik weet het niet, het vlotte niet goed. En toen zei Hare Majesteit: „Wacht Stefke” — „Stefke”, zei de Koningin, „Ik zal U helpen”. — En Zij, de Landsvrouwe, nam het doosje uit Stefke's onwennige handen en maakte het Zelve open. En Stefke vertelde de Landsvrouwe, dat er zes draaginsignes

inzaten, zes zilveren Margrieten, „een voor U, Majesteit, één voor Prinses Juliana, één voor de Prins en drie voor de kleine Prinsesjes”.

En toen zei de Koningin: „Dat is veel te mooi Stefke, dat had U niet mogen doen. Die had U niet van zilver mogen laten maken; eenvoudig aluminium of blik was goed genoeg geweest. Want de waarde van de Margrieten is niet daarin gelegen, dat zij van zilver zijn, maar dat zij het ereteken zijn van een zo dappere KP als de KP-De Margriet. Ik beschouw het als een hoge onderscheiding deze te mogen ontvangen en ik verzoek U Stefke, Mij Zelve die onderscheiding te geven”. En de grijze Vrouwe, Die alle zorgen van een heel volk te dragen heeft, stond op en ging in de kring der illegale werkers staan, in stram militaire houding, en de Commandant van de 8e Compagnie Stoottroepen, de eenvoudige, eerlijke KP'er Stefke, spelde de zilveren Margriet op de linker rever van de mantel van Wilhelmina, Koningin der Nederlanden . . . En Stefke zelve stamelde: „Majesteit, veel kan ik niet meer zeggen, maar dit zeg ik U: wij blijven U trouw . . . trouw tot in de dood.”

En met beide handen greep de Koningin de hand van Stefke en dankte hem. Ik schaam mij niet te zeggen, dat ik tranen gezien . . . en gevoeld heb.”

Het IIIe bataljon doet dienst in het Westen van Noord-Brabant. Enkele compagnieën van dit bataljon rukken met een Poolse Divisie — behorend tot het 2e Canadese leger — mee op naar Tholen en St. Philipsland. Het gehele bataljon neemt op deze eilanden met de genoemde Poolse Divisie deel aan de frontverdediging, waarbij enkele Duitse aanvallen worden afgeslagen, maar waarbij tevens doden te betreuren zijn.

De reeds in Eindhoven en Den Bosch aangevangen plaatselijke opleidingen worden begin Januari '45 samengevoegd in een kleine kaderschool te Ginneken. Uit Engeland gekomen Nederlandse officieren en instructeurs verzorgen hier de opleiding, terwijl bij de verschillende onderdelen aan het front Engelse officieren zijn toegevoegd om tussen het verrichten van frontdiensten door de opleiding te verzorgen.

HET COMMANDO-LIMBURG

We zagen reeds dat op 15 September — dus nog voor de bevrijding van Eindhoven — van Limburg uit door Bep contact wordt opgenomen met het hoofdkwartier van Z.K.H. Prins Bernhard in Brussel.

Zelf lid van de LO-leiding in Limburg en uitgezonden als adjudant van Jacques-KP, vergewist Bep zich in Maastricht van de samenwerking met OD en RvV en kan dus in Brussel goeddeels optreden als representant van de illegaliteit. Bep wordt op 19 September door Z.K.H. Prins Bernhard bij persoonlijk schrijven voorlopig belast met de oprichting van een Commando-Limburg, in afwachting van de bevrijding van Swalmen, waar Jacques nog geblokkeerd zit. De formering in Limburg was — zo schreven we reeds — van een geheel ander karakter dan in Brabant, waar men zich zo goed mogelijk had gehouden aan het oorspronkelijk voornemen om uitsluitend oud-verzetmensen tot de Stoottroepen te laten toetreden.

Op verzoek van Generaal Simson, commandant van het 9e Amerikaanse leger, levert Bep reeds begin October twee bataljons ter versterking van de Amerikaanse troepen, aanvankelijk in de lijn van Roosteren over Gangelt naar Aken, en daarna — bij het zgn. Ardennenoffensief van Von Rundstedt (December '44) — in de lijn Geilenkirchen-Aken.

Reeds in de eerste dagen van October vechten de Stoottroepen met een grote opofferingsgezindheid. Ze zetten voortdurend hun leven op het spel. Tot één der onderdelen behoort een zekere sergeant Dautzenberg, die bekend staat om zijn moed en vurig

temperament. In hem leeft na vier en een half jaar bezetting nog slechts het ideaal om mee te vechten en de vijand te helpen verslaan. Als commandant van zijn groep is hij steeds en overal vooraan te vinden. Bij een der verkenningsacties wordt hij door een kogel van een vijandelijke scherpschutter getroffen. Ofschoon gewond, blijft hij doorgaan met zijn manschappen aanwijzingen te geven. Terwijl hij zich half opricht om zijn groep te beduiden, dat zij dekking moeten zoeken, wordt hij andermaal getroffen. Hij sneuvelt met het pistool in de hand en geeft stervende aan één van zijn makkers zijn wapen over, met de woorden: „Zorg dat je er gebruik van maakt”. Om uitdrukking te geven aan de bewonderende waardering voor de persoonlijke moed en leiderscapaciteiten, die sergeant Dautzenberg bij de operaties heeft getoond, brengt generaal Simson een persoonlijk bezoek aan de moeder van Dautzenberg, om haar bij die gelegenheid als posthume onderscheiding voor het dappere gedrag van haar zoon de Bronzen Ster, één van de hoogste onderscheidingen in het Amerikaanse leger, te overhandigen.

Bij het Ardennenoffensief dragen de Stoottroepen op waardevolle wijze bij in de bestrijding van de door de Duitsers ingezette parachutisten. Zij oogsten bijzondere waardering van de geallieerde legerleiding voor hun zorgvuldige contrôle en voortreffelijke patrouilles in het voorterrein van de vijand tussen Aken en Luik.

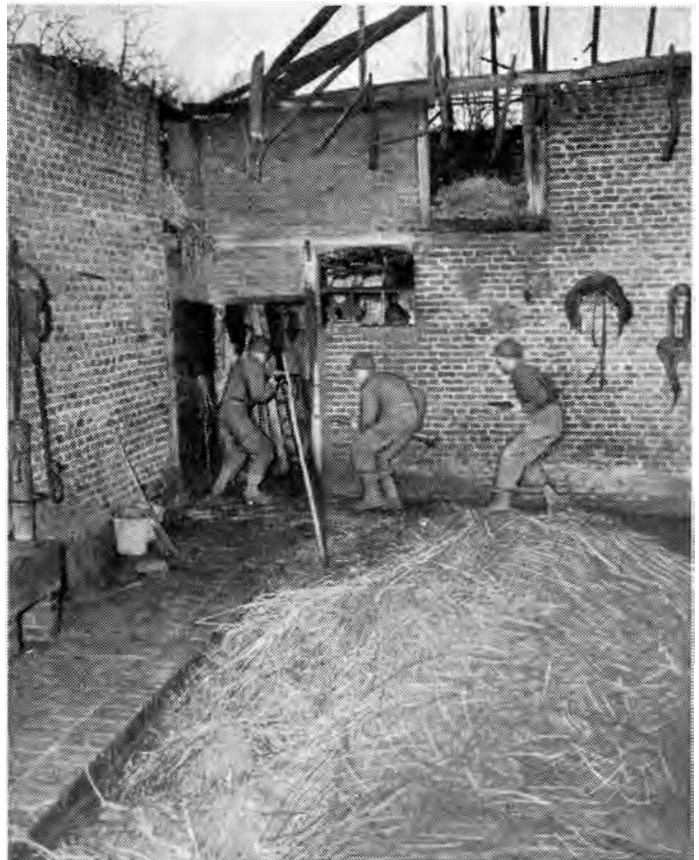
In November volgt de oprichting van een derde bataljon, dat in eerste instantie bedoeld is om een geregelde aflossing en training van de fronteenheden mogelijk te maken. Vrijwel tegelijkertijd wordt in Ravensbosch bij Valkenburg een kaderschool opgericht. Op 1 Januari '45 werd het Commando-Limburg officieel erkend als „Regiment Limburg Stoottroepen” en als zodanig ingedeeld bij de Koninklijke Landmacht.

Deze erkenning houdt tevens in, dat de normale militaire rangen worden ingevoerd. De regimentsstaf zetelt vanaf dit moment op de Cauberg in Valkenburg.

Wanneer de geallieerde legers op 22 Maart '45 hun grote „push” naar het Oosten beginnen, trekken de drie bataljons mee Duitsland in om de laatste en beslissende slag aan de vijand toe te brengen.

De bataljons zijn ingedeeld bij verschillende eenheden van het 9e leger en worden over grote afstanden verspreid.

Waren de bewegingen der onderdelen in Brabant bij een zo goed als stabiel front reeds zo talrijk, dat het moeilijk is deze nauwkeurig te reconstrueren, na de hervatting van het offensief zijn vooral de verschuivingen van de Limburgse onderdelen zo grillig, dat een volledige locatie-staat praktisch niet meer kan worden opgemaakt. Het

Aan de training der Stoottroepen werd zoveel mogelijk aandacht besteed. De foto geeft een beeld van een oefening in Amstenrade.

Foto: Pers- en fotodienst Stoottroepen.

onderstaande beeld bedoelt dan ook niet meer dan in enkele grove trekken de krijgsverrichtingen en de daarmee samenhangende troepenverplaatsingen te schetsen. Het Ie bataljon heeft in hoofdzaak een stationnaire taak. Het wordt namelijk bestemd om dienst te doen als politie- en bezettingsleger in de sector: Venlo-Aken-Keulen-Wezel-de Rijn-Venlo.

Vooraf over dit bezettingsleger zijn veel bijzonderheden bekend geworden. De mannen der Stoottroepen hebben niet zo veel clementie met de Duitsers, die aan hun hoede zijn toevertrouwd. De Duitsers voelen wel, dat vooral „die verdammte Holländer” een grote minachting hebben voor de arrogante superioriteitswaan van het Herrenvolk. In sommige gevallen houden de manschappen hier wel eens wat al te bar huis, waarin ze niet onduidelijk worden voorgegaan door de geallieerde militairen. Zo is er een groep, die berucht is om haar copieuze diners welke zij in de veroverde woningen van gevlochten Duitsers aanrichten. Na afloop van het diner nemen zij het tafellaken bij de vier punten en smijten het met inhoud en al de ramen uit.

Naast de voorbeelden van enkele zwakkere elementen, die na jarenlang ingehouden ergernis en afschuw om de bezetting, de overgang naar het veelal ruwe militaire leven van chaos en vernieling niet direct verwerken kunnen, staan talloze gevallen van bijzondere waardevolle diensten aan de geallieerde zaak. Bij al deze belevenissen ontbreekt de traditionele humor niet. Zo vinden de manschappen eens ergens een volledig SA-uniform. De Amerikanen zien dan op een gegeven ogenblik hoe een sectie marcherende Stoottroepen, met opgeheven handen door een vervaarlijke SA-man met een plakkaat „Feldgendarmarie” op zijn borst, wordt voortgedreven. Een andere keer is er onder een groep krijgsgevangen Duitsers die in een grote zaal bijeengebracht is, een officier, die opgesierd met ridderkruis en eikenloof, van zijn plaats opstaat om een beetje voor de overige gevangenen te gaan paraderen. Eén der met de bewaking belaste Stoottroepers gelast hem te gaan zitten, waarop de officier op hoge toon de vraag stelt: „Mein lieber Freund, wissen Sie wen Sie vorhaben?” Met deze vraag is hij echter aan het verkeerde adres, want hij krijgt prompt ten antwoord: „Interesseert me niks, al was U nou de Führer zelf, U hebt als krijgsgevangene naar mij te luisteren”.

Het IIe en IIIe bataljon, opgelost in compagnieën, krijgen een heel wat meer ambulante taak. Zij trekken op 26 Maart als eerste Nederlandse eenheden met de eerste geallieerde formaties over de Rijn om daarna over grote afstanden te worden verspreid, zodat één der compagnieën begin April zelfs is doorgedrongen in Maagdenburg, Brunswijk en Oscherleben.

Intussen is de Regimentsstaf naar de behoefte van de oprukkende legeronderdelen enkele keren verplaatst. De eerste keer van de Cauberg in Valkenburg naar München-Gladbach en vandaar nog eens naar Warendorff in Westfalen. Na de capitulatie van de Duitse legers worden de bataljons over grote afstanden verspreid en verrichten de verschillende compagnieën diensten tot in Zeeuws-Vlaanderen, België en Frankrijk.

BESLUIT

De korte geschiedenis van de Stoottroepen is rijk van inhoud en slingert zich als een gouden draad door al het militaire gebeuren vanaf September '44. De erkenning daarvan vinden we onder meer in de toekenning van een eigen vaandel, dat door Z.K.H. Prins Bernhard, op grond van het Koninklijk Besluit (KB Nr. 36 - 13 Juni '47) werd uitgereikt aan de Stoottroepen, „zijnde een korps, dat op eervolle wijze heeft deelgenomen aan de bevrijding van Nederland in '45”.